

VAS-ÉS-FÉMMUNKÁS

XV. évf. 4—5 sz.

Bukarest, 1934 május 1

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST VI, STRADA ISVOR No. 11.

MÁJUS ELSEJE

Itt van újra május elseje, a világ proletáriátusának egyetlen ünnepe. A tavasz megújulásával, a természet feléledésével egyidőben köszönt be ez a nagy ünnep, hogy a földgömbön élő proletármilliók szívében megrögzítse hitét az elkövetkezendő új világ irányában. Az alkotó munkáskarok e napon pihenésre térnek és ezzel a világ gazdasági életének motorja is megszűnik működni. Megáll a munka, lecsendesednek a zakatoló géperdők. A gyárak, bányák, üzemek és irodák tegnapi zajából néma csönd válik. Ez a némaság bénítólag hat a kapitalizmus idegeire. A gépek néma csöndjéből fakad a világproletáriátus együttérzésének magasztos gondolata. „Alkossunk már egyszer ne csak a termelő eszközök birtokosainak, hanem a köznek: saját magunknak.”

Május elseje a munkásság magasztos eszméjének ünnepe. Az eszme szolgálatában szegődött proletáriátusnak követni kell nagy mesterének MARX-nak azt a hatalmas nagy átfogó gondolatát, hogy „egyesüljön”. Egyesüljön eszményileg országhatárokon túl, egy közös érzésben és akaratban, a kizsákmányolás alól való végleges felszabadulásért.

A világ történelmi folyamatában vannak emelkedések és esések, dagályok és apályok, győzelmek és vereségek, megrázkódtatások. De a földrengésszerű megrázkódtatások sem állíthatják meg — legfeljebb csak rövid időre ezt a történelmi folyamatot. És ez a folyamat mégis csak egy új világ irányában halad. Mi annak a munkás generációnak vagyunk fiai, akiknek az új világ megszületésével járó fájdalmakat viselnünk kell. Hordozzuk a megváltás keresztjét, áldozunk az ügy oltárán.

Május 1-nek története visszanyulik 1531-re. Jelentőséget azonban május 1-nek az 1889-iki párisi kongresszus adott. Ennek a kongresszusnak záróülésén a francia küldött, Lavigné javaslatára mondta ki a kongresszus, hogy május 1-ét munkásünnepé avatja, a munkásvédelmi követelések mellett való tüntetésre szólítja föl minden ország munkásságát, hogy első sorban a 8 órás munkanap törvénybeiktatásáért tüntetéseket, felvonulásokat rendezzen ezen a napon — és hogy követeléseinek nagyobb erőt adjon, azt is kimondotta, hogy május 1-jét munkaszünettel ünnepli meg. Azóta május 1-je a munkásosztálynak az ünnepe lett. Összekapcsolódott vele a törvényes munkásvédelemért való küzdelem. Országról-országra hódított és minden eléje tornyosuló akadályokkal megbirkózva, jutatta kifejezésre a 8 órás munkanap a munkásvédelem kiterjesztése és fejlesztése iránt való követeléseket.

A munkáltatók hadjáratot indítottak május 1-je ellen: kizárták azokat a munkásokat, akik május 1-jét megünnepelni merészelték. A munkásosztály sok áldozatot hozott május 1-je megünnepelésének keresztülviteléért. A polgári társadalom és a kapitalizmus ma is minden május elseje előtt ideges, mert a munkások május 1-nek munkaszünetére arra a hallatlan erőre figyelmezteti, amely a munkások egységes akaratában és föllépésében rejlik.

De május elseje jelentősége ma már a munkásság szociálpolitikai követelésein túlmenően is kétségbevonhatatlan. Május elseje a munka diadalának ünnepe lesz, melyben a dolgozók milliói egy lelki egységben forrnak össze.

A technikai fejlődés gyors irama egyrészt, míg másrészt a munkásság öntudatos és osztályharcos szervezetei kikényszerítették a szociálpolitikai követelések teljesítését, a gyorsiramu technikai fejlődés azonban maga után vonta a gyorsiramu szociális nyomort.

A kapitalista termelési rendben ez a fejlődés utat nyitott annak megállapítására, hogy ez a termelési rend nem képes többé fennállni és nem felel meg az emberiség magasabb céljainak.

A kapitalizmus azonban csel és erőszak útján igyekszik gátat vetni a bomlásnak indult termelési rendszerének. Pénzével ál-ideálokat teremt meg, melyet rendszerint nemzeti köntösbe öltöztet. A fascizmus, a nemzeti szociálizmus, — a korporációs rendszerek különböző fajtái, mind azt a célt szolgálják, hogy a ma még fennálló termelési rend alapjait konzolidálják. De a gazdasági élet természetes törvényszerűségei, — a társadalmi s főleg a technikai fejlődés irányzatai olyan hatalmas erőket képviselnek, hogy pályájukon szétörrik a mesterséges akadályokat.

A szociálizmus e törvényszerűségekkel nemcsak elméleti, hanem gyakorlati téren is párhuzamosan halad.

AZ ISTEN HARSONÁJA

*Mikor az elnyomottak, a senkik
Jajdulva, fegyverkezve jönnek,
Az Isten jön és millió árnya
Méhébe halt erőnek és örömnök.
Jajdulva, fegyverkezve jönnek.*

*Akik erőt és örömet ölnek,
Nem lesz majd kegyelem azoknak,
Néhány ezer évig tűr az Isten,
De azután jaj a gyilkosoknak.
Nem lesz majd kegyelem azoknak.*

*Mert az Isten: az Élet igazsága,
Parancsa ez: mindenki éljen.
Parancsa ez: mindenki örüljön,
Parancsa ez: öröm-gyilkos féljen,
Parancsa ez: mindenki éljen.*

*Jönni fog az Isten, az ős Élet
S e földön szól majd harsonája:
„Halottak, élők és eljövendők
Im igazságot tesztek én máma”
S e földön szól majd harsonája.*

*Aki csak élt mások könnye árán,
Rettenetes, rút véggel pusztul
Sirban, mában, ágyékban, ki zsarnok,
Döggként fog elhullni, csapatostul:
Rettenetes, rút véggel pusztul.*

ADY ENDRE

A fascizmus alkothat törvényeket, teremthet hivatalos vagy félhivatalos szakszervezeteket, elrendelheti az osztályharc megszüntetését, guzsba kötheti a szólás és sajtó szabadságot, állíthat fel internáló táborokat, bitófára küldheti a munkásság legjobbait, port hinthet az állásnélküli munkások szemébe, bevezetheti a középkori kínzásokat, kormányozhat véres erőszak árán, előidézhet háborukat, *de nem tartóztathatja fel a fejlődésnek ama folyamatát, mely a szociálista társadalmi és termelési rendszer megvalósításához vezet.* Az a társadalmi rend, melynek keretében a boltok fényes kirakatai tömve vannak árucikkkel és ezek előtt éhes tömegek masíroznak, nem állhat fenn többé. Az a társadalmi és termelési rend, amely belső struktúrájánál fogva, képtelen kielégíteni az emberiség legminimálisabb életfeltételeit — az halálra van ítélve.

Ez évnek május elsejét túlfűtött nemzetközi politikai atmoszféra közepette ünnepli meg a munkásság. A kapitalizmus végeredményben és utolsó kísérlet képpen nem riad vissza a háboru előidézésétől sem. Ez a körülmény látszat konjunkturát teremt. E látszat konjunkturának előjelei mutatkoznak ugy országos, mint nemzetközi viszonylatban.

Franciaország 700 millió frank értékű vasipari megrendelést eszközölt a különböző gyárhoz. Az oroszok óriási megrendelést csináltak hajó, acélcső és repülőgép anyagokban, az angol és belga vasipari piacokon. A hadfelszerelési gyárak megindultak. Nálunk ez évben 1 milliárd lej értékű vasutvonal építését tervezi a kormány. Senki sem vonja kétségbe a német, olasz, osztrák háborus készülődéseket.

A reakció pillanatnyi előnyökhöz jutva és ezeket a végletekig kihasználva, már bejövendölte a szociálizmus és a polgári demokrácia kimulását. A német és osztrák munkásmozgalom leveretésével és guzsba kötésével — mondja a reakció — a szociálizmus már mint elkopott eszme és világnézet, semmi jelentőséggel nem bír. Bár kétségtelen és tagadhatatlan, hogy a német és osztrák munkásmozgalom leverése a nemzetközi munkásmozgalmat is érzékenyen érinti, mert hiszen egy lelki közösségben élő nemzetközi munkásságnak ösztönösen kell hogy fájjon az, amikor az osztályharcnak a frontját betöri valahol az ellenség — de az osztályharc frontja áll és a szociálista eszme a leverett munkások szívében ép úgy él, mint azon munkások öntudatában, akik a világ legnagyobb városát — Londont — meghódítva ennek közigazgatását szociálista irányelvek alapján vezetik.

A Vasmunkás Internacionálé ülése

A Vas- és Fémmunkások nemzetközi Szövetségének Végrehajtó Bizottsága Március hóban tartotta ülését Párisban.

A titkári jelentés és a különböző napirendi pontok letárgyalása után a végrehajtóbizottság elhatározta, hogy a nemzetközi vas- és fémmunkás kongresszust ez év augusztus havában tartja meg Prágában vagy Londonban.

A Romániai Szociáldemokrata Párt és a Munkásszövetségek Országos Tanácsa

Románia dolgozó népéhez!

Munkások! Polgárok!

Május elseje, a munka nemzetközi ünnepe és az öntudatos dolgozók, mint minden évben, ez évben is a végső győzelembe vetett törhetetlen meggyőződéssel tüntetnek jogos és igazságos követeléseikért és a szocializmus nagy eszméjének valóra váltásáért. Ma súlyosabb időket élünk, mint bármikor. A krízishez, amely szünet nélkül továbbrombolja az egész gazdasági életet, a munkanélküliséghez, amely a munkások millióit kergette a nyomor karjaiba, a munkáltatók támadásaihoz, amellyel a munkásságot meg akarják fosztani annyi áldozattal kiharcolt joguktól, még hozzájött a fascista támadás, amely a munkásosztályt a legteljesebb szolgásgba taszítja és az egész emberiségre újabb világmézhárítást zúdít.

A munkásosztály az egész vonalon harcban áll, hogy a fascista diktatúrával szemben megvédje a demokratikus szabadságjogokat.

A kötelességteljesítésből a romániai munkásosztály sem hiányozhat. Az ország kormányzását egy visszaélésekben példátlan választás után reakciós kormány vette kezébe, amely a munkásságot a választók számának megfelelően megillető parlamenti képviseltetésétől megfosztotta, amely az ostromállapottal és cenzúrával a közszabadságokat folyton fojtogató rendszert vezetett be és amely a munkásvédelmi törvényeket, a munkásosztály súlyos és nehéz harcainak eme eredményeit, szét akarja rombolni.

A fascizmus kihasználva a polgári pártokból alakított kormányok alkalmatlan és tisztességtelen mivoltát, nálunk is mind erőteljesebben üti fel a fejét, terjeszti a diktatúra eszméjét, anélkül, hogy a polgári pártok és az államhatalom részéről megfelelően ellensúlyoznák. Így tehát Románia népének megmaradt kevés szabadságát is veszély fenyegeti.

A feladataival tisztában levő öntudatos munkásosztály ezen a május elsején meg kell mutassa akaratát, amellyel megvédelmezi a közszabadságokat és harcbaszáll annak teljes tisztelbentartásáért.

Az öntudatos munkásosztály meg kell védelmezze az általános választójogot és a parlamentarizmust, az egyesülési és gyűlékezési szabadságot és a gondolatnak írásban és szóban szabadon való terjesztését, meg kell védelmezze a munkakamarákat, amelyekben a béralkalmazottak döntő befolyását kell biztosítani, meg kell védelmezze a társadalombiztosító autonómiáját, harcolnia kell a munkanélküli segélyezés törvényes biztosításáért és a munkaidőnek heti 40 órára való leszállításáért, a bányák, cukorgyárak és nagy malmok állami kisajátításáért.

Munkások! Polgárok!

A demokratikus politikai rendszer azonban nem cél, hanem csak eszköz. A demokrácia mindaddig nem elégítheti ki a tömegek jobb reményeit, amíg a kapitalista rendszer a munkások és tisztviselők, de általában a dolgozó nép nagy többségét nyomorba taszítja és éhhalálra ítélheti. Ezért a munkásosztály ezen a május elsején emlékeztetnie kell idézze inkább, mint bármikor, hogy igazi célja a polgári demokráciát a szocialista társadalom valóra váltásával szocialista demokráciává változtatni.

Munkások! Polgárok!

Az utóbbi idők eseményei az egész világ előtt bebizonyították, hogy a szocialista eszme, a dolgozó osztályoknak a kapitalizmus igája alól való felszabadításának eszméjét nem lehet legyőzni. Még Olaszországban, Németországban és Ausztriában is, ahol a nép gyilkos fascizmus brutális csizmája alatt nyög, a munkásság hiú maradt a szocializmushoz. A szabad országokban viszont a szocializmus teljes határozottsággal halad előre. A francia munkásság ragyogó elszántsággal verte vissza a fascizmus támadásait, az angol szociáldemokrácia meghódította Londont, a világ legnagyobb városát, a skandináv országokban és Csehszlovákiában a szociáldemokrata pártok kormányon vannak és a proletariátus, a szo-

ciáldemokrácia szolgálatában végzik építő munkájukat.

A romániai szervezett munkásság a szocializmusba és annak diadalra jutásába vetett meggyőződésében nem ingott meg egyetlen pillanatra sem. A legsúlyosabb viszonyok között is magasan lobogtatja a szocializmus zászlaját és folytatja áldozatteljes harcát egészen a végső győzelemig.

A szervezett munkásságnak május elsején kötelessége maga mellé szólítani mindenkit, aki dolgozik és akit kizsákmányolnak. Az annyi-

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség felhívása május 1-én Világ munkásai!

Május elseje a természet ujjáéledésének és az összes erők megújulásának ünnepe és mint ilyen, ez évben az összemberiség boldogulásának és reményének ünnepnapja kellene legyen; azonban május elseje ma még nem egyéb, mint a legborzasztóbb szenvedések napja.

Az országok összes dolgozói, több mint négy éven át szenvedik a gazdasági krízis súlyos csapásait. A gazdasági krízis egyaránt sújtja a fizikai és szellemi munkást, a bérment, földmivest, kisiparost és kereskedőt. Mindnyájan azt kérdik: Hova, merre? Félelemmel gondol mindenki a közel jövőre.

A kapitalizmus az emberiséget mindenütt az örvény szélére taszította, de az emberiség meg kell vivja a maga nagy harcát.

A megszámlálhatatlan nagy munkanélküli tábor mellett, amely kétségbe vonja azt, hogy munkáját és értelmét valaha is az igazi rendeltetés szolgálatában állíthatná, sorakoznak a még munkába lévő, akik az örökös bérredukció és munkanélküliség rémét élik át. A gazdasági káosz és a kapitalizmus tehetetlenségének áldozatai mindenütt makacs harcot folytatnak a jelenlegi társadalom utolsó kiszípolozói és kizsákmányolói, a pénzügyi világ felső rétegei, a bankok és monopolizált ipar kapitalistái ellen.

E szomorú és aggasztó helyzettel szemben mindazok, akik a világon dolgoznak, május elsejét, mint a munka, a szabadság és béke szimbólumának napját kell ünnepelniük. Az utolsó idők tragikus vereségeinek árnyékai besötétítik a látóhatárt és szívünkben elűznek bármilyen örömezt. Meg kell itt emlékeznünk elsősorban azokról a hős harcosokról, akik a kapitalizmus és ennek utódja a fascista reakció támadásainak tüzeiben estek el, azonban bármilyen vereség sem zavarhatja meg az igazságot, a szabadságot és a békét. A szervezett munkásosztály mindig a harcok pionerje volt és a jövőben is marad.

Azok, akik ma megmaradnak, még nagyobb számmal, energiával és lelkiismerettel folytatni fogják holnap a harcot.

A kapitalista rendszer elleni lázadó szellem mind nagyobb és nagyobb tért hódít és mind szélesebb néprétegeket hat át, folytonosan növvő türelmetlenséggel követelve egy jobb társadalmi rendszert, melynek alapja legyen a munka, a tisztesség, az igazság, a szabadság és a béke. Az alkotó emberek avantgárdja, mely a tömeguralom szabadságának és jogainak megvédése terén történelmi hivatást tölt be, meg kell valósítsa ezt a lázadó szellemet, összegyűjtse az erőket és a felszabadulás iránt közös cél megvalósítására kell irányítsa őket.

A munka és béke, amit mint szimbólumot ünnepelünk ezen május elsején, ma mint bármikor egyedüli biztosítékát képezik az emberiség boldogulásának.

Mi elítéljük a fascizmus barbár babonását, amely az emberiség jogait és a kapitalista kizsákmányolás alól való felszabadulást még kegyetlenebb zsarnokság árán akarja letiporni. Az összeomlás alatt álló kapitalizmus és az ezt támogató fascizmus részéről minden cél nélkül előidézett roham közepette, a világ munkás osztályának egyesülnie kell,

szor hiábavalónak bizonyult egységfront manővereknek véget kell vetni. Az idő azt parancsolja, hogy mindazoknak, akiknek, a szocializmus a meggyőződésük, egyetlen pártban, a szociáldemokrata pártban kell egyesülni. A kizsákmányoltak és a jogfosztottak azon tömegeit, amelyek még távol állnak az öntudatos munkásság küzdelmeitől, öntudatra kell ébreszteni és a helyes utra kell vezetni.

Ezen a május elsején tüntetni fogunk a munkásosztály egységéért, minden dolgozónak a szociáldemokrata pártba és a szakszervezetekbe való beszerzéséért.

Éljen a Szocializmus!

Éljen az Internacionálé!

hogy így egyesült erővel védelmezhesse meg ebben a döntő harcban a szabadságát és jogait a zsarnoksággal szemben.

A világ munkásosztálya kinyilatkoztatva a béke, szabadságjogok és a demokrácia iránti kívánságát, a legteljesebb szolidaritást fejezi ki a német, osztrák és olasz, valamint mindazokkal a munkástömegekkel szemben, akik a fascista bélyeget viselik és akik oly szervezetek részvételében kényszerítették, melyek az emberi mivoltuknak szégyenforrta. A munkásosztály gondol mindazokra, akik titokban hordozzák a végnélküli szenvedések keresztjét és akiknek eszméit és lelkiismeretét lábbal tiporják.

Világ munkásai!

Fel a fejjel 1934 májús elsején!

Mutassátok meg a demokrácia, a szabadság és a béke iránti ragaszkodásotokat hatalmas tüntetések útján, mely által megerősítést nyer a minden formát felöltő reakció elleni harc-vonal is.

Appeláljatok az összes erők tömörülése érdekében és mindazokhoz, akikben meg van a jóakarát és igényt támasztanak egy szebb és jobb jövőre, — a mai társadalom gyökeres megváltoztatása árán.

Harcoljatok mely meggyőződéssel, hogy ennek útján kicsikarjátok az igazi győzelmet és a munkásosztály társadalmi felszabadulást.

A Szakszervezeti Szövetség elnöksége

A Resica-Marginai falepároló üzem munkásainak sztrájkja

A resicai falepároló üzem munkásai 1934 március 6 óta sztrájkban vannak.

A sztrájk kitörésének okát az igazgatóság provokáló magatartásában kell keresni, aki ilyen eszközök árán akart eredményre jutni a munkabérek és munkafeltételek rosszabbá tétele terén. A bizalmi férfiak elismerését nem csak hogy elutasította az igazgatóság, hanem ezek elbocsájtását határozta el.

A bizalmiférfiak elbocsájtása összefügg az igazgatóság azon tervével, hogy az eddigi fennállott kollektív szerződés megújítását megtagadja.

Erthető, hogy mindenki bele tud látni az igazgatóság intenciójának kulcsai mögé.

Az üzem 120 munkással dolgozott, melyből 90 munkás szervezte van. A sztrájkoló munkások rendszeresen megkapják alapszabályszerinti segélyeiket, minek következtében ellenálló képességük nagyon erős. Azonban az U. D. R. vállalat összes vasipari munkásai kifejezték erkölcsi és anyagi szolidaritásukat sztrájkoló munkásokkal szemben...

A harcoló munkásságnak alkalom adatott hogy bebizonyítsa harci készségét, életfeltételeinek megvédése iránt, de ugyanakkor meg van arra is az alkalma, hogy megismerkedjen a baráttal és az ellenséggel egyaránt.

Harcoló elvtársainknak üdvözetünket küldjük és arra biztatjuk, hogy tartsanak ki a végsőig úgy, amint az a szervezett és öntudatos munkásokhoz illik.

Szemléltető képek a világgazdasági válságról

Irta: HOFFER GÉZA

I.

A világgazdasági válság enyhüléséről számolnak be a polgári közgazdászok. És a proletárszívekben felgyul a remény, hogy hosszú évek munkanélkülisége, nyomora, insége után talán ismét elkövetkezik a munkaalkalom ideje, a nagy nélkülözések és kétségbeesések megszűnése.

A válság hosszú esztendői s főleg az utóbbi évek alatt számtalan esetben hangzott el a jóslás: *a válság már elérte mélypontját, azután javuláshoz kell következnie.* A javulás mégsem következett be, a jóslatok tévedéseinek bizonyultak. Ovatosan kell tehát fogadni a mostani reménykeltést is.

Nem vitás, hogy egyes államokban a munkaalkalom az utóbbi hónapokban bizonyos mértékig emelkedett. Ennek azonban semmi összefüggése nincs a gazdasági válság enyhülésével, melynek alapföltétele: *termelés és fogyasztás közötti egyensúly kialakulása.* A múlt évi és az ez évi nemzetközi politikai események következtében *örült tempóban indult meg az államok fegverkezése.* Egyes államok hadiipar-üzemei fokozott intenzitással éjjel-nappal termelnek. Ez idézte elő a munkaalkalmak némi emelkedését. A gazdasági válság megszűnésének vagy enyhülésének a problémája azonban *független* a hadiipartól s épen ezért, amint a politikai feszültség enged és ezzel a hadiiparüzemek termelése ismét csökken, a munkanélküliség a régi medrébe tér vissza.

II.

Ha a kapitalista termelő rendszert kezdeti idejétől napjainkig tanulmány tárgyává tesszük, számos válságot fogunk fellelni benne. Azonban sem kiterjedésében, sem mélységében, sem katasztrofális következményeiben egyik sem közelíti meg a jelenlegi válságot, melynek kezdeti idejét a közgazdasági tudomány a világháború előtti utolsó békeévre 1913-ra vezeti vissza. Ez nem azt jelenti, hogy a világgazdasági válság *pontosan* ebben az évben kezdődött már előzőleg észlelhető volt a válság egyes államokban, csupán annyit jelent, hogy ez tekinthető annak a *határkőnek* melyhez *viszongítva* állapíthatók meg a válság romboló hatásai és következményei.

Támpontul szolgál ez az esztendő azért, mert ez tekinthető a normális gazdasági élet utolsó esztendejének a világháború előtt, mely után már bekövetkezett a világháború, szörnyű *gazdasági értékpusztításaival*, a termelés megbénulásával, amelyben megtaláljuk a gazdasági válság csiréit. Tévedésnek kell azonban minősítenünk a polgári közgazdászoknak azt a felfogását, mely szerint *csak ez a tényező* a világ gazdasági válság oka. E tényező mellé föltétlenül oda kell iktatni a másik tényezőt s a legfőbbet: *a kapitalista termelő rendszer csödjét.*

Kétségtelen ugyanis, hogy a háború gazdasági értékpusztításait pótolni és a békeszerződések által okozott gazdasági zűrzavarokat *megszüntetni lehetett volna a kollektív termelő rendszerrel.* A kapitalista termelő rendszer azonban a benne rejlő ellenmondásaival *növelte* a gazdasági válságot, zűrzavarokat és *állandóan kitermeli* azokat az újabb és újabb okokat, melyek miatt a világgazdaságot *újraszervezni* nem lehet, ami nélkül pedig nem remélhető a válság megszűnése.

III.

Az utóbbi husz esztendőben *három* gazdasági fejlődési fokot kell megkülönböztetnünk: *kiindulási pontot*, a válság *mélypontját* és a *közbeeső konjunkturát.* Szemléltető módon e fejlődési fokok így jelölhetők meg: 1913 a kiindulási pont, 1921 a válság első szakának mélypontja, 1929 a konjunktúra csúcspontja és 1933 a válság második szakának mélypontja. Ezen husz esztendei időközben az ipari világtermelés a következőképen alakult ki:

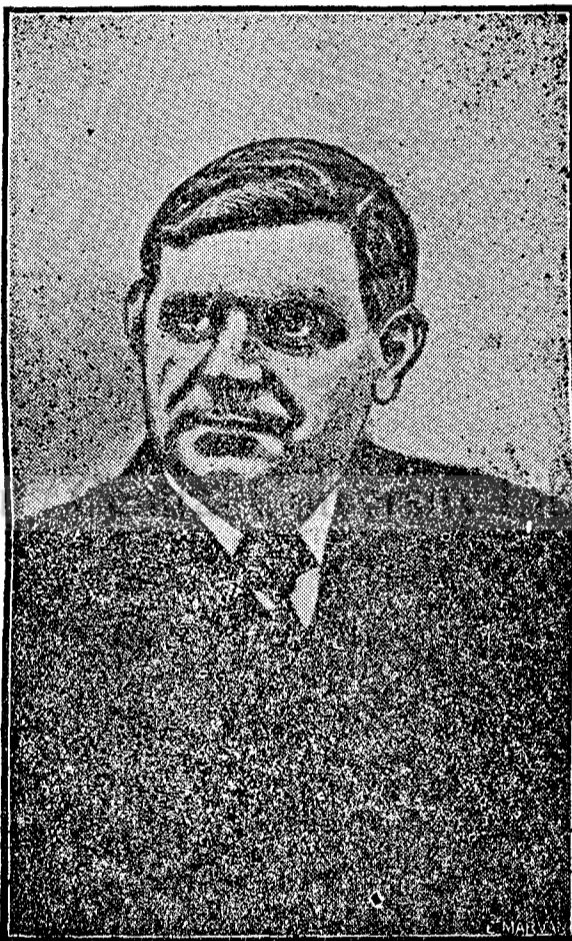
1913 év termelési indexszáma	100	kiindulási
1921 " " "	86	válság mélypontja
1929 év termelési indexszáma	147	konjunktúra csúcspontja.

1930 év termelési indexszáma	127	
1931 " " "	111	
1932 " " "	92	
1933 " " "	86	válság mélypontja.

E pillanatban természetesen nem tudhatjuk a jövő fejlődési irányzatát s ezért e sorok írásakor az 1933-ik esztendőt tekintetjük a válság második szakasz mélypontjának. A fenti adatok *megcáfolják* azokat a föltevéseket, hogy a gazdasági válság eny-

Ilg Konrad a vasas nemzetközi titkárnak 25 éves jubileuma

A svájci Órás- és Vasmunkások Szövetsége ezelőtt 25 évvel választotta központi titkárnak Ilg Konrad szaktársat és azóta fáradságot nem ismerve, intézi felelősség teljességgel és hozzáértéssel ennek a szövetségnek titkári teendőit. A svájci testvér szövetség szaklapja útján rendkívüli szeretetteljes han-

gon emlékszik meg és mond köszönetet Ilg szaktárs szocialista lelkesedéstől áthatott munkálkodásáért. A lap kiemeli, hogy Ilg szaktárs nemcsak a svájci órás- és vasas Szövetségnek volt kiemelkedő vezetője, hanem az ország általános munkásmozgalmában is jelentős szerepet tölt be és mint született proletár harcos mindig az első sorokban szolgálta a munkásérdekeket.

Ilg szaktárs nemzetközi vonatkozásban, ország határokon túl is kiemelkedő és ismert egyéniség. Tízennégy éve a vasas inténcionálnak titkára, mely idő alatt a rábizott feladatok megoldása körül mindig tanujelét adta a proletár mozgalomban szerzett értékes tapasztalatainak és irányítóképes szellemi felkészültségének. Munkálkodásával, szimpatikus egyéni tulajdonságaival mindig és mindenütt tiszteletet megbecsülést és szeretetet váltott ki munkás társai körében.

Mi nekünk Romániai vas és fémmunkásoknak szintén volt alkalmunk őt megismerni. Több alkalommal részt vett kongresszusainkon, amikor is megjelenése felszólalása, bátorítólag és lelkesítőleg hatottak küldöttelnk összességére.

Szövetségünk nevében szívélyesen üdvözljük őt e helyről ez alkalommal és proletár szívünk minden melegével kívánjuk, hogy az újabb 25 esztendőt friss és jó egészségben harcolja végig a proletártátus felszabadítása érdekében.

hülése bekövetkezett, ami nem történhet meg érzékelhető módon ez év első hónapjaiban, nem beszélve arról, hogy amint a termelési indexszám mutatja az 1929-iki konjunkturával szemben csaknem a felére csökkent a termelés és egy nivóra ért az 1921-iki évi mélyponton.

IV.

De, ha már a válság enyhüléséről szó van, vizsgáljuk meg azt a kérdést, hogy *milyen fejlődési fokot kell elérnie a termelésnek* a maival szemben, hogy a válság megszűnjön, mialatt azt kell értenünk, hogy *a munkanélküliek hatalmas tábora, milliói munkához juthassanak* ami a közgazdasági elmélet szerint még mindig nem jelenti a válság megszűnését is. Ennél a kérdésnél figyelembe kell venni a *technikai fejlődést* is, mely egymaga már hatalmas munkástömegeket küszöbölt ki a termelésből, és ezáltal mint fogyasztókat is kiküszöbölte a gazdasági életből.

Az ipari termelésnek a világ legszámottevőbb négy ipari államában, ahol a munkanélküliség is a legnagyobb, a következő arányban kellene emelkednie.

Angliában legalább	. . . 45—55	százalékkal
Németországban	. . . 75—80	"
Egyesült Államokban	. 160—170	"
Franciaországban	. . . 40—60	"

Amikor felvetjük a kérdést, hogy ezen államokban rövid időn belül emelkedhet-e a termelés ilyen magas százalékarányban *tagadó választ kell adnunk.* Két okból:

1. A termelés fokozásának alapföltétele *a tömegek fogyasztó képességének ennél sokkal magasabb növelése*, mert láthatjuk, hogy az általános, nagy elszegényedés miatt a tömegek a jelenleg termelt árucikkeket sem tudják elfogyasztani. Viszont ennek föltétele a munkabéreknek, kereseti lehetőségeknek olyan arányu emelése, mely lehetővé teszi a tömegek számára a fokozottabb fogyasztást, tudjuk, hogy ez elől milyen ridegen elzárkozik a kapitalizmus.

2. Figyelembe kell venni, hogy míg azelőtt a fent felsorolt államok voltak a világ ipari termelésének *döntő faktorai*, ma hatalmas versenytársakra akadtak e tekintetben azoknak az államoknak a részéről, melyekben az ipari fejlődés az utóbbi évtizedekben óriási haladást tüntet fel.

Épen napjainkban özönl el egy ilyen újabbkori kapitalista állam: *Japán* ipari áruival a világot, még pedig dömping áron, amivel az európai-amerikai gazdasági válságot *még jobban kimélyíti.* Japán az ipari fejlődés történetében szokatlan arányu kialakulást tár elénk. Amíg az európai-amerikai világtermelés, amint kimutattuk állandó csökkenést tüntet fel, addig Japán ipari termelése a válság dacára *állandó emelkedésben van.* Hogy ez milyen nagyméretű ezt a következő adatokból láthatjuk:

Japán ipartermelés 1928 évben	. . . 100
" " " 1932 " "	. . . 114
" " " 1933 " "	. . . 136

Még az amerikai ipari termelés sem tudott felmutatni ilyen gyorsiramu fejlődést, amely pedig e téren sem maradt alul az amerikai méretnak. Amint látható, Japán ipartermelése öt év alatt többet fejlődött, mint az európai-amerikai ipari államok összes termelése együttvéve.

Nem azért téptük szét a gazdasági válság enyhüléséről szóló *illúziókat*, amit a munkásságban a polgári közgazdászok kelteni akarnak, hogy ezzel növeljük a munkások kétségbeesését. Nem ez a célunk, hanem az, hogy fölvilágosítsuk a tényleges helyzetről s ezzel mintegy rávezessük arra az utra, mely az egyedüli lehetőséget nyújtja a világgazdasági válság megszüntetésére.

Láthatjuk, hogy mindama kísérletek, melyek e téren történtek kudarcot vallottak. A nagy garral hirdetett *tervgazdaságok* csakugy megbuktak mint az *autárkiás* törekvések. Muszsolini azt hirdeti legalább 100 év kell a gazdasági helyzet konszolidálására. Hitler husz esztendő türelmi időt követel a német néptől, hogy a gazdasági válságot enyhíthesse.

A válság megszüntetésének egyetlen módja: *áttérni egy új termelő rendszerre, a kollektív termelésre, mert vagy az emberiség pusztul el, vagy a kapitalista termelő rendszer.* Az emberiségen és főleg a munkásságon mulik, hogy a kettő közül, melyik következék be.

A resicai U. D. R. bányák munkásainak kollektívszerződése

A Semittörszék döntőbírósi döntése alapján, a resicai U. D. R. vállalatához tartozó bányák munkásainak kollektívszerződése egy évre megkötött. Az új kollektívszerződés 1934 február 1-jén lépett életbe és érvénye 1935 február 1-ig tart.

A szerződés pontjainak hatálya kiterjed Anina, Doman, Secul, Ocna de Fier, Resica bányáiban tartozó munkásokra, — továbbá az aninai csavargyár és kokszygár munkásaira.

A vasipari és műhely munkásokat érdeklő lényegbevágóbb szerződés pontok a következők:

A bányavállalatok, vagyis Anina, Secul Doman, Ocna de Fier és Dognecea bányáinak és ezek tartozékai-ban alkalmazott munkások munkaidője ténylegesen kidolgozva napi 8, vagy heti 48 óra, a helyszínen.

A bányában, vagy üzemben erőszakos hatalmi okok miatt keletkezett üzembeszakadás esetén, a munkások nem lesznek hazaküldve, hanem lehetőség szerint más munkákra osztandók be. (4. cikk.)

A rendes munkanapokon végzett túlórák a következőképpen díjazandók:

Az első 2 túlóra 25 százalék, a harmadik és negyedik túlóra 35 százalék, míg az ezen felül végzett túlórák 60 százalék pótdíjjal. (6. cikk.)

Vasár- és törvényes ünnepnapokon végzett összes műszakok a rendes bérrel és ezen felül 35 százalék pótdíjjal díjazandók. (6. cikk.)

Azok a munkások, akik nem ünnepehetnek húsvét, karácsony és pünkösd első 2 napján, urnapján és május elsején, az ezen napokon végzett munkaidőre 60 százalékos pótdíjat kapnak. (6. cikk.)

Azok a munkások, akik a rendes munkahelytől 5 km.-en felül távolságra eső munkák elvégzésére kapnak megbízást, az utiköltségen kívül 25 százalék munkabérről díjazandók. (7. cikk.)

A bányamunkások keresete

a) Bányamunkások akkordban 100 százalék alapbérral. Következnek b, c, d, e, f, betűk alatt felsorolt kategóriák javadalmazása.

g) lakatosok: Az akkord bányamunkás kereseténél 93 százaléka.

Az anina-i és domani bányákban dolgozó bányamunkások alap akkord kereseténél középarányú 126 lej, ezen kívül a munkaszervező törvényében biztosított pótlékok. A secul-i bányában műszakonként 100 lej, ezen kívül ugyanazon pótlékok és az Ocna de Fier bányászok részére műszakonként 85 lej, ugyanazon pótlékokkal. (12. cikk.)

A felszínen dolgozó munkások keresete

Az aninai és domani bányákhoz tartozó szakmunkások kereseténél középarányú műszakonként 115 lej, míg a felszínen dolgozó többi munkásoké 92 lej.

A seculi bányához tartozó szakmunkások középarányú fizetése műszakonként 95 lej, a többi munkásoké 65 lej.

Az összes bányákhoz tartozó azon gépészek, akik a nagy felvonó gépeket kezelik, ugyanolyan keresetben részesülnek, mint az illető akkordban dolgozó bányász kereseténél középarányú. (14. cikk.)

Koksz, brichet és amoniák gyár

A szakmunkások ugymint: lakatosok, kovácsok, kőművesek, ácsok, asztalosok és oklevéllel bíró gépészek, — a domani bányához tartozó szakmunkások munkabérei szerint díjazandók.

A speciálizált munkások ugymint: gépapolók, vonal, felügyelők, szénkiosztók, elsőrendű kokszmunkások, zuzómunkások (Stampfarbeiter) sófőrök, kazánfelügyelők, napszámosok, rakodó munkások, segédzuzómunkások, és női munkások — munkabérei ugyanazok mint a domani bányákban üzemeltetett munkásainak, napszámos és női munkásainak munkabérei.

A koksz kályhák eldugásánál alkalmazott női munkások, akik nagy hőfok mellett dolgoznak, kategóriák szerint műszakonként 6—8—10 lej bértöbbletben részesülnek. (15. cikk.)

Csavargyár

A csavargyár munkásai az alábbiak szerint díjazandók:

Szakmunkások ugymint: lakatosok, kovácsok és kályha kőművesek, úgy lesznek díjazva mint az aninai bányák szakmunkásai.

A megkülönböztetett képességgel és szorgalommal bíró szerszám lakatosok és esztergályosok, műszakonként 4—6—8—10 lej bértöbbletben részesülnek.

A speciálizált munkások nevezetesen: frikcióspréskelők, anyacsavar préskelők, menethengerrészek, tűznél dolgozó szeghegyezők, fazonkészítők (Entgader) menetvágók, anyacsavar marók, csavar marók, lemez marók, — a 14. cikk rendelkezése szerint díjazandók.

A tűzzel dolgozó frikciós préskelők, anyacsavar préskelők, menet hengerrészek, szeghegyezők, műszakonként még 2—4—6 lej többlet bért kapnak. (16. cikk.)

Az érvényben levő prémiumok megmaradnak azon munkásokon, melyek jelenleg folyamatban vannak (17. cikk.)

Az aninai meghonosított vállalkozói munkarendszer megszűnik. Ezen munkákat a társulat saját kezelésében végzi el. Ezen munkák elvégzésére alkalmazott munkások, a vállalkozóknál élvezett javadalmazást kapják (18. cikk.)

Az 1. cikkben foglalt vállalatok minden női alkalmazottja a tére eső 4 hónapra — Nov.-Február — díjmentesen kap egy ól kemény tűzfát.

A tűzfát a legközelebb eső raklár folyosójára (19. cikk.)

A 19. cikk szerint folyosított tűzfáján kívül évente

minden munkás kaphat 2 tonna üszkös szenet, tonnanként 450 lejés árban — a termelés színhelyén — (20. cikk.)

A bér kategóriák úgy állítandók fel, hogy a munkabérek középarányú, megfelelően azon osztály közzéfizetésének, amelyekbe a munkás be van osztva. (21. cikk.)

Az igazgatóság köteles a munkásoknak rendelkezésére bocsájtani megfelelő szerszámokat kellő mennyiségben, az eddigi föltételek alapján. A műhelyekben az igazgatóság köteles mindenféle szerszámot adni, — kivéve a méterest.

A feldolgozásra kerülő anyag, technikai lehetőség szerint a legközelebb eső helyen bocsájtandó a munkások rendelkezésére. (31. cikk.)

Azok a szakmunkások, akik a rendes munkájuktól eltérő munkát végeznek, ezen időre azt a fizetést kapják amely fizetési kategóriába tartoznak. (36. cikk.)

Az a személy, aki tagja a mentő csoportnak általános munkaképtelenség esetén 50.000 lej, halál esetén 100.000 lej erejéig biztosítva van. Ez a biztosítás úgy értendő, hogy ha a munkaképtelenség a mentési munkálatokból kifolyólag állna elő.

Biztosítva lesznek azon munkások is, akik ugyanolyan föltételek mellett, kijelöltek, a mentő munkálatok elvégzésére.

Jelen döntés időtartama alatt semmi bérredukció nem eszközölhető (39. cikk.)

Munkásfelvétel esetén elsősorban alkalmazatnak azok a munkások akik a társulatnál alkalmazásban már voltak és az alábbi helyről valók: Steierdorf—Anina, Sasca Montană, Cărbunari, Stinăpári, Doman, Secul, Ocna de Fier, Dognecea, Cădova Montană és Moldova Nouă.

Rendkívüli esetben a társulat alkalmazhat munkást más községből is, azonban csak olyant, aki már a társulatnál dolgozott. (40. cikk.)

A hadseregből visszatért munkásokat munkába alkalmazatnak. (41. cikk.)

Jelen döntés érvénye alatt a törvények által biztosított jogokat a munkaadó köteles tiszteletben tartani. (42. cikk.)

Nem lesz tekintve megszakított munkaidőnek a

KÖZGYŰLÉSEINK

Kolozsvár

A kolozsvári vasas szaktársaink április 4-én tartották rendes évi közgyűlésüket a saját otthonuk kistermében. Bruder szaktárs nyitotta meg a közgyűlést és ismertette a lefolyt év fontosabb eseményeit.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után Zsidó pénztáros szaktárs a pénztári jelentést teszi meg, amelyből kitűnik, hogy a tagok a nehéz viszonyok közepette is megtették a kötelességüket a csoporttal szemben. Lengyel szaktárs a könyvtári jelentést teszi meg, jelenti, hogy az elmúlt évszázadban a szaktársak szép számban vették igénybe a könyvtárat. Kéri a tagokat, hogy a jövőben még több esetben vegyék igénybe a könyvtárat.

Nagy szaktárs ellenőri jelentése után Pálffy titkár szaktárs a vezetőség és a szervezőbizottság jelentését terjeszti elő, ismertette azokat a nehézségeket, melyek a csoportot bérmozgalmak esetén akadályozták előmenetelében. A csoport vezetősége azonban a nehézségek dacára mindent elkövetett, hogy a csoport tagjainak érdekét előre vigye. Továbbá a nagy munkaküliség miatt előállott helyzetet vázolja és kiter jelentésében územenként, az ezekben uralkodó helyzetre. Jelenti, hogy jelenleg 50 munkanélküli tagja van a csoportnak. A munkanélküliek a városi segélyen kívül a csoporttól és a szövetségtől karácsonyra rendkívüli segélyt kaptak.

A vita során Ilesiu, Fosztó, Bell, Stan, Kormos, Regéczy, Spatz, Schneg és Fodor szaktársak kritikájukban kifejezést adnak véleményüknek és egyes hibákra mutatnak rá. A vita bezárása után a közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette és a vezetőségnek a felmentvényt megadta. A közgyűlés Muschitz szaktársat egyhangulag korelnöknek választotta meg.

A szavazat szedő bizottság kiküldése után Pálffy szaktárs a vezetőség megbízásából javasolja, hogy a közgyűlés a tagsági díjakat a következő képpen szállítsa le: Első és másodosztályt 5 lejfel harmadosztályt pedig 3 lejfel. Ugyancsak javasolja, hogy a jövőben csak a szövetségi segélyeket folyósítsuk 10 héten keresztül melyből 2 hét a csoport pénztárából legyen fizetve. Pálffy szaktárs javaslatát a közgyűlés elfogadta.

A szavazat szedő bizottság jelentését Stan szaktárs teszi meg melyszerint az új vezetőség a következő: Elnök: Schneg Ferenc. Alelnökök: Bruder Ferenc, Stan Vasile. Pénztárosok: Zsidó József, Varga Zoltán. Ellenőrök: Nagy János, Giurgiu Ioan. Jegyzők: Kormos István, Székely János. Könyvtárosok: Varga Mihály, Slávits Lajos. Választmányi tagok: Orbán Ferenc, András István, Popse Simion, Hilt Ádám, Bobariu Simion, Urbán Gusztáv, Moldován Mihály. Szervező bizottság: Temesi László, Krausz József, Gáll Albert, Polilka József, Neumann József, Lusztig Rezső, Téglás Jenő. Otthon-bizottság: Regéczy István, Toth István, Vezendi János, Sala József, Baritz Sándor. Póttagok: Ábrám Mihály, Chiorean Ioan, Takács József Rusu Vasile, Spatz József.

Schneg szaktárs az új vezetőség nevében mond köszönetet, és a közgyűlést bezárta.

Lupeni

A lupeni csoport évi közgyűlését március hó 11-én tartotta meg, a tagok szépszámu jelenléte mellett. A „Mateotti” dalkar bevezető éneke után, Moldován

katonai szolgálati idő, hadgyakorlat, súlyos család esetek, valamint a munkanélküliségből kifolyó elbocsátások 2 éven belül. A fizetéses szabadság folyósításánál ezen erőszakos hatalmi esetekből származó megszakítások előtti idő a rendes szolgálati időhöz hozzá jön számítva. A megszakítások időtartama, mint szolgálati idő nem jön számításba.

Ezen rendelkezések vonatkoznak a múltban történt megszakításokra is. (46. cikk.)

Betegség, hadgyakorlat és baleset eseteiben az alkalmazottnak joga van a munkából hiányzott első 7 napi teljes fizetésére, arra való tekintet nélkül, hogy a munkásbiztosító pénztár mennyit fizet és hányszor volt még beteg évközben.

Ha a munkás 7 napnál kevesebb időt volt beteg, fizetését 1—7 napig tartó betegségi idejére megkapja.

Ezen szöveg rendelkezései csak az esetben alkalmazandók, ha a betegség olyan napokon jön közbe amikor a munkásnak dolgozni kellene (49. cikk.)

Az alkalmazott halála esetén három hónapon keresztül utódai, özvegye és gyermekei, felmenői, vagy család tagjai, akik rendszeresen együtt laktak, az alkalmazottal, díjtalanul részesülnek azon lakásban, amelyet a vállalat annak adott.

Ezenkívül az elhunyt alkalmazott utódainak, az özvegynek és a 18-éven aluli kiskorúaknak joguk van együttesen egy havi fizetéssel egyenlő járandósághoz ha az alkalmazottnak legalább egy évi szolgálata volt, a vállalatnál, két hónappal az 1—3 év közötti szolgálattal bírónál és három hónappal a többi szolgálatotl bírónál. (A munkásszerződés törvényének 77. cikke értelmében.)

A munkaadó nem tekintheti megszüntetve a kollektív szerződést oly alkalmazottal szemben, aki bizonyos időre hadgyakorlatra, vagy örségre vonult be (51. cikk.)

Jelen kollektív szerződés mindkét félre nézve kötelező hatállyal bír 1934 február 1-től 1935 február 1-ig.

A szerződés felmondásának, a lejárat előtt egy hónappal hamarabb kellett megtörténnie. Amennyiben a felek a megjelölt időben nem mondanák fel, úgy önmagától még egy évre meghosszabodik.

elnök szaktárs nyitotta meg a közgyűlést, majd a helyi szervezetek kiküldöttéi üdvözölték a közgyűlést tagjait, miután a napirend ismertetése és a múlt évi jegyzőkönyv hitelesítése következett.

A vezetőség jelentésének ismertetését Moldován szaktárs vezette be. A jelentés szerint a vezetőség és a bizalmi férfi ülések száma 52. Ezen kívül 5 választmányi ülés 12 kerületi szaktanács ülés, 6 helyi szaktanács ülés és 2 vasas konferencián vett részt a csoport vezetősége. De kivette részét a csoport a közös mozgalmakból is. A pénztári forgalomról Besenyei, az ellenőrző bizottság részéről Kolozsi, Firczak, a leltári jelentést Borsai és a könyvtári jelentést Graf szaktársak teszik meg. A jelentéseket a közgyűlés tudomásul vette és a vezetőségnek felmentvényt egyhangulag megadta.

A jelölő bizottság kiküldése után Gârbovean szaktárs a Szövetség és a Hunyad megyei Munkakamara nevében üdvözli a közgyűlést. Egyben nagy figyelemmel halgatott beszéd keretében ismerteti a nemzetközi munkás mozgalom helyzetét, majd rá tér a romániai munkásság gazdasági és politikai helyzetére és a vasmunkásság rendkívüli küzdelem teljes és szívós harcait ismerteti, amelyeket folytatott a kapitalista támadásokkal szemben.

A jelölő bizottság javaslatára a közgyűlés a következő szaktársakat választotta meg az új vezetőségbe: Elnök Moldován Márton, alelnökök: Borsai Oszkár és Zgura Oprea. Jegyzők: Botoi Constantin és Székely Lajos. Pénztárosok: Angel Ferenc és Kelemen Péter. Könyvtárosok: Gréf Árpád, Farkas Imre és Firczak János.

Vezetőségi tagok: Maxim Dániel, Benedek József Metserian Traian, Réthi János és Ludinás Dumitru. Póttagok: Rusz Albert, Jakabos István, Bíró Ferenc, Firczak Gyula és Benkovits Ferenc. Ellenőrök: Besenyei András, Návrádi János és Botoi Constantin. Házgondnok Návrádi Lajos.

Az indítványok során a közgyűlés az elnök szaktársnak munkabérral vesztéses címen 5000 lej és a pénztáros szaktársnak 2000 lej tisztelet díjat szavazott meg. Az indítványok letárgyalása után Moldován szaktárs az új vezetőség nevében mond köszönetet megválasztásukért és a közgyűlést bezárja.

Kolozsvár városi villamosmű munkásainak kollektívszerződését egy évre meghosszabították.

Kolozsvár városi villamosmű munkásainak kollektívszerződésének lejárat határideje április hó elseje volt. A kollektívszerződés egyik pontja úgy rendelkezik, hogyha azt a lejárat határidő előtt egy hónappal egyik fél sem mondja fel, úgy a szerződés automatikusan egy évre meghosszabítottnak van tekintve. A fennálló körülményekre való tekintettel, az üzem igazgatósága és a munkások megbízottai közös elhatározás alapján kölcsönösen elálltak a szerződés felmondásától és így a szerződés érvénye meghosszabított egy évre, vagyis 1935 április 1-ig a régi feltételek mellett.